

[Erhard Jakobsen.]

hvor det drejer sig om en mindre formue, idet testator da kan foretrække at give en enkelt person en virkelig økonomisk bistand, fremfor at formuen deles i en række mindre lodder. Professoren er af den formening — og når jeg citerer ham, er det, fordi det fremgår af bemærkningerne, at han har været med ved udarbejdelsen — at det for samfundet er af nogen værdi, at en mindre formue ikke straks ved rentenydelsens ophør opdeles i en række småbeløb, der eventuelt trækkes ud af en eller anden investering og i stedet medgår til forbrug. Jeg vil ikke benægte, at der kan være noget rigtigt i dette synspunkt, men jeg kan ikke rigtig lide, at man stadig kæler lidt for meget for denne gøgeunge, som Zahle i sin tid talte om, og det gør man, så længe man giver mulighed for forskelsbehandling af søskende; men hvis grundlovens § 84, som det ser ud til, giver mulighed for i fremtiden at båndlægge kapitaler på den måde, er der vel ikke nogen mening i, at vi ved denne lov behandler allerede eksisterende båndlæggelser anderledes.

Den måde, hvorpå man fordeler fideikommisset mellem den nuværende besidder og første successor, kan der næppe rejses indvendinger imod. Man har stort set fulgt samme regler som ved lensafløsningsloven.

Lovens tekniske enkeltheder iøvrigt finder jeg ingen anledning til at gå ind på. Jeg kan dog ikke lade være med lige at omtale afgiftsbestemmelsen. Man har fastsat en afgift, der skulle skaffe dækning for de med afløsningen forbundne udgifter. Man har altså ikke ønsket nogen egentlig afgift til det offentlige således som ved lensafløsningsloven. Jeg er indforstået med, at den omstændighed, at den gamle grundlov indeholdt et løfte om lensafløsning, har kunnet motivere en fremgangsmåde ved lensafløsningsloven, som ikke vil være anvendelig i det foreliggende tilfælde, når den nye grundlovs § 84 indskrænker sig til forbud mod nye pengefideikommissers uden at give løfte eller påbud om ophævelse af de bestående.

Ved gennemlæsning af forhandlingerne vedrørende 1919-lovens afgiftsbestemmelser vil man se, at lovgiverne dengang fandt en begrundelse for den høje afgift deri, at den, der fik lenet til fri ejendom, fik en begunstigelse fra det offentlige, hans formue blev

mere værd. Jeg kan ikke rigtig overse, om man kan anlægge samme betragtning ved pengefideikommisserne, men jeg har villet gøre opmærksom på synspunktet, som forøvrigt blev fremsat af venstres daværende ordfører, Brorsen. Hans udtalelse lød ordret — den står i rigsdagstidenden 1918—19 sp. 3740 —:

„Man kan absolut hævde, at i det øjeblik lenene går over til fri ejendom, vil det for den nuværende besidder betyde, at hans formue går ikke så lidt i vejret.“

Jeg er ganske klar over, at der ikke er meget at hente for finansministeren her; men lidt har også ret. Hvis man ellers skulle finde en rimelig begrundelse for en afgift ud fra den nævnte motivering, vil finansministeren nok ikke være ked af det.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale det foreliggende lovforslag. De synspunkter, lovforslaget indeholder, forekommer mig sympatiske, og formuleringen bærer præg af et dygtigt forarbejde; det vil sikkert gøre lovforslagets behandling her i det høje ting ret smertefri. Jeg forudsiger, at de efterfølgende ordførere, hvis juridiske kyndighed er større end min, kan finde enkeltheder, som bør drøftes nærmere i udvalg, og det kan jo også være, at vi i de kommende dage vil høre et og andet fra offentligheden, som der kan være grund til at tage med i overvejelserne. Mit parti ser naturligvis gerne, at lovforslaget kommer til drøftelse i et udvalg.

Paabød: Jeg skal ikke nægte, at jeg fra første færd har næret betænkeligheder ved dette lovforslag. Disse betænkeligheder er ikke blevet mindre, efterhånden som jeg har arbejdet med problemerne, og de bemærkninger, som ledsager lovforslaget, har ikke været egnet til at fjerne dem.

Jeg deler ikke den betragtning, som anføres i bemærkningerne til lovforslaget: at når man ved den nye grundlovs § 84 har gennemført ubetinget forbud mod fremtidig oprettelse af fideikommissers, skulle der også deri ligge, at det vil være urimeligt at opretholde de bestående. Ved grundloven er der givet en bestemmelse for fremtiden, der sætter bom for en videre udvikling, som ikke stemmer med nyere tankegang, men dermed er i og for sig ikke givet, at man også skal gå til afskaffelse af en ord-